

Interná smernica Smernica k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v Obchodnej akadémii v Dolnom Kubíne a v Školskom internáte pri Obchodnej akadémii v Dolnom Kubíne				č. 01/2023-RŠ	
Organizácia, adresa			Obchodná akadémia , Radlinského 1725/55, 026 01 Dolný Kubín		
Identifikačné číslo organizácie (IČO)			00162051		
Právna forma			príspevková organizácia		
Štatutárny orgán			Ing. Vilma Janotíková		
	dňa	funkcia	meno	podpis	
Vypracoval	31.08.2023	ZRŠ	Ing. Antónia Bedleková Mgr. Tatiana Jonáková		
Schválil	01. 09. 2023	RŠ	Ing. Vilma Janotíková		
Cieľová skupina			všetci zamestnanci školy		
Účinnosť odo dňa			01. 09. 2023		
Oboznámenie v pedagogickej rade dňa			18. 09. 2023		

Obsah a list zmien

Článok č.	Názov článku	Zmena č.	Dátum úpravy
Článok 1	Úvodné ustanovenia		
Článok 2	Charakteristika šikanovania		
Článok 3	Zodpovednosť školy		
Článok 4	Priestupková a trestnoprávna zodpovednosť		
Článok 5	Postup v prípade zistenia šikanovania		
Článok 6	Metódy riešenia šikanovania		
Článok 7	Opatrenia na riešenie šikanovania		
Článok 8	Spolupráca školy so zákonnými zástupcami žiakov, osobami, ktoré sa osobne starajú o dieťa alebo zariadením, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu		
Článok 9	Spolupráca školy s orgánmi činnými v trestnom konaní a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately		
Článok 10	Prevenia šikanovania		
Článok 11	Záverečné ustanovenia		
Prílohy			
Príloha č. 1	Dohoda medzi Obchodnou akadémiou v Dolnom Kubíne a žiakmi školy		
Príloha č. 2	Postup pri podozrení z násilia páchanom na dieťati pre učiteľov, vychovávateľov a vedúcich mimoškolských krúžkov		

Riaditeľka Obchodnej akadémie v Dolnom Kubíne (ďalej len „OA“) vydáva v súlade so Smernicou MŠVVaŠ SR č. 36/2018 s účinnosťou od 1. septembra 2018 k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách a školských zariadeniach, podľa § 3 písm. d) a o) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“) v súlade s článkom 11 ods. 2 písm. f) druhým bodom Organizačného poriadku Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky **Smernicu k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v Obchodnej akadémii v Dolnom Kubíne a v Školskom internáte pri Obchodnej akadémii v Dolnom Kubíne.**

Článok 1 Úvodné ustanovenia

- (1) Šikanovanie sa v súčasnom období stáva vážnym problémom, ktorý sa prejavuje v školách a školských zariadeniach a ktorému je potrebné venovať neustálu pozornosť, a to z hľadiska preventívneho, korektívneho ako aj sankčného pôsobenia.
- (2) Táto smernica poskytuje základné informácie zamestnancom, ktorí sa podieľajú na výchovno-vzdelávacom procese o znakoch, formách, prejavoch šikanovania, návrhoch na riešenie, spôsoboch ich preventívneho pôsobenia a o potrebe spolupráce s rodičmi žiakov a príslušnými inštitúciami.

Článok 2 Charakteristika šikanovania

- (1) Šikanovaním rozumieme správanie žiaka, ktorého zámerom je ublíženie, ohrozenie alebo zastrašovanie iného žiaka. Ide o úmyselný spravidla opakovaný útok voči žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z rôznych dôvodov nevedia alebo nemôžu brániť.
- (2) Podstatou šikanovania je najmä:
 - a) úmysel ublížiť druhému fyzicky alebo psychicky,
 - b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
 - c) prevaha agresora alebo skupiny agresorov nad obeťou.
- (3) Prejavy šikanovania
 - 3.1. Priama forma sa prejavuje najmä fyzickými útokmi, urážaním, nadávkami, posmechom, zosmiešnením, príkazmi agresora vykonať určitú vec proti vôli obeť, odcudzením vecí, vyhrážaním, zastrašovaním, vydieraním, zneužitím osobných údajov, fotografií, šírením nepravdivých informácií alebo kyberšikanovaním.
 - 3.2 Nepriama forma sa prejavuje najmä prehlíadaním, ignorovaním, zámerným vyčleňovaním z kolektívu alebo nedobrovoľným vystavovaním agresívnym situáciám.
- (4) Kyberšikanovanie – priama forma zneužitia IKT – telefón, tablet, internet, sociálne siete, použitá na zastrašenie v spojení s inými formami šikanovania. Zznaky:
 - sociálna alebo psychická prevaha agresora,
 - agresor vystupuje anonymne,
 - nevyžaduje sa fyzický kontakt agresora s obeťou,
 - agresor nevidí emocionálnu reakciu obeť,
 - rýchlosť šírenia útokov cez internet,
 - útoky sú prístupné veľkému počtu osôb,

- agresor útočí z rôznych miest,
- útoky môžu trvať dlhšie,
- obeť nemusí o útoku dlhšie vedieť,
- obeť nemusí byť schopná identifikovať agresora,
- informácie, fotografie a audio a videozáznamy môže byť náročné odstrániť.

Článok 3 Zodpovednosť školy

1. Škola zodpovedá za žiakov v čase školského vyučovania a školských akcií v súlade so „zákonom“ a Dohovorom o právach dieťaťa a v súlade s pracovným poriadkom školy.
2. Za povinnosť uvedenú v predchádzajúcom bode sú zodpovední všetci pedagogickí zamestnanci školy, konkrétne:
 - a) tí, ktorí realizujú výchovno-vzdelávací proces,
 - b) tí, ktorí vykonávajú počas prestávok pedagogický dozor na chodbách,
 - c) tí, ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas školských akcií rôzneho druhu (výlety, exkurzie, kultúrne podujatia, projektové stretnutia, športové podujatia, atď.),
 - d) tí, ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas záujmových krúžkov,
 - e) tí, ktorí vykonávajú pedagogický dozor v ŠI.
3. Škola zodpovedá aj za škodu, ktorú v čase vyučovania, resp. v dobe vykonávania tzv. prechodného dohľadu spôsobí žiak, pokiaľ ten **(tzn. učiteľ alebo vychovávateľka v ŠI), kto je povinný vykonávať dohľad nepreukáže, že náležitý dohľad nezanedbal** (§ 422 Občianskeho zákonníka).
4. V prípade, že náležitý dohľad nebol zanedbaný a dotýčny vykonávajúci dohľad preukáže spôsobenie škody žiakovi, **za škodu zodpovedá žiak** (v prípade plnoletosti žiaka), **resp. alebo zákonný zástupca žiaka** (v prípade neplnoletosti žiaka).
5. Šikanovanie, resp. jeho náznaky nesmie byť zamestnancami školy **v žiadnej miere akceptované**. Pedagogický zamestnanec musí šikanovanie medzi žiakmi **bez meškania riešiť**, oznámiť túto skutočnosť triednemu učiteľovi agresora a obeť, vedeniu školy a každej jeho obeť poskytnúť okamžitú pomoc.

Článok 4 Priestupková a trestnoprávna zodpovednosť

1. Šikanovanie žiakov môže naplňať skutkovú podstatu priestupkov v zmysle **zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch** v znení neskorších predpisov. Ide predovšetkým o priestupky:
 - a) *proti občianskemu spolunažívaniu,*
 - b) *proti majetku,*
 - c) *proti verejnému poriadku,*
 - d) *priestupok na úseku ochrany pred alkoholizmom a inými toxikomániami (predaj alkoholu, cigariet, nikotínových vrecúšok, drog osobe mladšej ako 18 rokov).*
2. Zodpovedným za priestupky je ten, kto v čase spáchania priestupku dovŕšil **pätnásť rok svojho veku**, tzn. žiak(čka). Ak v čase spáchania priestupku dovŕšil (a) pätnásť rok a neprekročil (a) osemnásť rok svojho veku, zaraďuje sa do kategórie „**mladistvých**“.
3. Šikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch naplňať aj skutkovú podstatu trestných činov v zmysle **zákona č. 300/2005 Z. z. – Trestný zákon**. Žiak, ktorý je agresorom, môže byť stíhaný za trestný čin:
 - a) *ohovárania,*
 - b) *nebezpečného vyhrážania,*
 - c) *ublíženia na zdraví,*

- d) obmedzovania osobnej slobody,
- e) nátlaku,
- f) vydierania,
- g) lúpeže,
- h) hrubého nátlaku,
- i) krádeže,
- j) poškodzovania cudzej veci,
- k) neoprávneného užívania cudzej veci,
- l) porušovania domovej slobody,
- m) sexuálneho násillia,
- n) nebezpečného prenasledovania,
- o) výroby, rozširovania a prechovávanie detskej pornografie.

4. Páchateľom trestného činu je ten (tzn. žiak (čka), kto trestný čin spáchal (a) sám (sama). Za spolupáchateľstvo trestného činu sa považuje, ak bol trestný čin spáchaný spoločným konaním dvoch alebo viacerých osôb.
5. Trestne zodpovedný je ten, **kto v čase spáchania činu dovŕšil štrnásty rok svojho veku**. Žiaci, ktorí v čase spáchania trestného činu dovŕšili štrnásty rok a neprekročili osemnásty rok svojho veku sa podľa trestného zákona zaraďujú do kategórie „**mladistvých**“.
6. Učiteľ (ka) alebo vychovávateľka našej školy, ktorému (ktorej) bude známy prípad šikanovania **a neprijme v tomto smere žiadne opatrenia, neoznámí túto skutočnosť triednemu učiteľovi agresora a obeť a zástupcovi vedenia školy**, sa vystavuje riziku trestného postihu.
7. Konaním podľa predchádzajúceho bodu môže pedagogický zamestnanec naplňať i skutkovú podstatu **trestného činu neprekazenia trestného činu, neoznámenia trestného činu alebo ublíženia na zdraví** a to tak:
že inému (tzn. žiakovi) z nedbanlivosti ublíži na zdraví tým, že poruší dôležitú povinnosť vyplývajúcu z jeho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, alebo uloženú mu podľa zákona.

Článok 5 Postup v prípade zistenia šikanovania

V prípade, že v priestoroch budovy školy počas školského vyučovania alebo v ŠI, resp. na školských akciách **sa zistí prípad šikanovania**, je každý pedagogický resp. nepedagogický zamestnanec postupovať takto:

1. Zamestnanec, ktorý tento prípad zistí, informuje o skutočnosti triedneho učiteľa agresora a obeť (**predtým si zistí meno a priezvisko týchto žiakov a triedu, ktorú navštevujú**), výchovného poradcu a zástupkyňu riaditeľky pre výchovu a vzdelávanie (ďalej len ZRŠ pre VaV).
2. Triedni učitelia si na vyšetrenie prizvú daných žiakov, zamestnanca školy, ktorý skutočnosť oznámil a výchovného poradcu školy (**pri zachovaní dôvernosti**). O danom vyšetrení spíšu zápis, pričom tento odovzdajú v 1 vyhotovení:
 - ZRŠ pre VaV,
 - výchovnému poradcovi.
 Jeden exemplár si nechajú pre svoju potrebu a priložia ho ku katalógovému listu žiaka.
3. V zápise popíšu skutočnosť, vyjadrenia agresora a obeť a navrhnu opatrenia na riešenie.
4. Triedni učitelia agresora a obeť v spolupráci s výchovným poradcom **si pozvú na pohovor rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov – individuálne, nie spoločne**. Aj o tomto stretnutí spíšu zápis. K pohovoru prizvú aj ZRŠ pre VaV.

5. Po písomnom uzavretí celého prípadu, zvážení návrhov na opatrenia, vyjadrení agresora a obeť, rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov **riaditeľ školy rozhodne o ďalšom postupe** v súlade so školským poriadkom a pracovným poriadkom školy.
6. Nakoľko šikanovanie je závažným negatívnym spoločenským javom, celý prípad vyšetrenia šikanovania sa bude realizovať **pri zachovaní dôvernosti až do vyriešenia daného prípadu**. Týmto postupom nie je dotknutá informačná povinnosť školy.
7. V prípade, že tento negatívny jav zistí žiak (čka) školy, je povinný (á) okamžite o tejto skutočnosti informovať svojho triedneho učiteľa a v jeho neprítomnosti ZRŠ pre VaV.

Článok 6

Metódy riešenia šikanovania

Pri zistení šikanovania zabezpečia odborný postup – ZRŠ pre VaV, výchovný poradca, koordinátor prevencie sociálno-patologických javov a kriminality a triedny učiteľ.

1. Pri zisťovaní a preverovaní šikanovania zabezpečí ZRŠ pre VaV:
 - a) zaistenie pomoci obetiam a ich ochranu,
 - b) dozor v triede, kde sa preveruje šikanovanie,
 - c) vykonáva opatrenie na zabránenie novej krivej výpovede agresora jeho izoláciou,
 - d) preveruje šikanovanie bezodkladne v čase, keď agresor nie je ešte dohodnutý na spoločnej výpovedi s obeťou, svedkami alebo inými osobami, ktoré na šikanovanie upozornili,
 - e) zabezpečí, aby obeť nebola konfrontovaná s agresorom,
 - f) uchováva dôkazy pri podozrení na kyberšikanovanie v spolupráci s koordinátorom informatizácie alebo externým expertom,
 - g) rozhovor so žiakmi, ktorí na šikanovanie upozornili, rozhovor s obeťou a agresormi,
 - h) nájdenie vhodných svedkov, individuálne, prípadne konfrontačné rozhovory so svedkami,
 - i) kontaktuje vo vzťahu k obeť, agresorovi a svedkovi šikanovania zákonných zástupcov, osoby starajúce sa o dieťa, zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutie súdu, zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, v ktorom je žiak umiestnený a kontaktuje príslušné miestne centrum,
 - j) využitie anonymnej dotazníkovej metódy,
 - k) vedie záznamy o riešení prípadov šikanovania, pričom zabezpečí aspoň dvoch pedagogických zamestnancov pri rozhovoroch

O ohlásení prípadu útvarom Policajného zboru rozhoduje riaditeľka školy na základe výsledku zisťovania.

Kontaktovanie zákonných zástupcov žiakov – **zabezpečia triedni učiteľia** a kontaktovanie špecializovaných inštitúcií zabezpečí výchovný poradca.

Článok 7

Opatrenia na riešenie situácie

V prípade, že sa vyskytne prípad šikanovania, sa budú používať tieto opatrenia:

1. *Opatrenia pre obeť:*
 - a) odporučiť rodičom žiakov vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť ZPP,
 - b) zorganizovať skupinový intervenčný program v spolupráci so ZPP,
 - c) zaistiť bezpečie obeť, informovanie a poradenstvo.
2. *Opatrenia pre agresora:*
 - a) odporučiť zákonným zástupcom agresora vyhľadať odbornú starostlivosť ZPP,
 - b) uložiť výchovné opatrenie v súlade s § 58 ods. 2 a 3 zákona,
 - c) preložiť agresora do inej triedy alebo inej výchovnej skupiny.

Článok 8

Spolupráca školy so zákonnými zástupcami žiakov, osobami, ktoré sa osobne starajú o dieťa alebo zariadením, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu(ďalej len „osoby“)

1. Pri podozrení na šikanovanie žiaka sú koordinátor prevencie sociálno-patologických javov a kriminality, výchovný poradca, **ale hlavne triedni učitelia povinní spolupracovať s rodinou agresora a rodinou obeť a upozornia ich:**
 - *aby si všímali možné príznaky šikanovania,*
 - *a súčasne im ponúknú pomoc.*
2. Riaditeľ školy môže odporučiť zákonným zástupcom agresora a „osobám“ umiestniť agresora na dobrovoľný diagnostický pobyt.
3. O úkonoch podľa tohto článku vyhotoví výchovný poradca zápis, pričom poskytne každej zo zúčastnených strán jedno vyhotovenie.

Článok 9

Spolupráca školy s orgánmi činnými v trestnom konaní a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

1. V prípade podozrenia, že sa žiak dopustil šikanovania alebo spáchania trestného činu uvedeného v článku 4 alebo opakovane páchal priestupky proti občianskemu spolunažívaniu alebo priestupku proti majetku, je riaditeľka školy povinná oznámiť to orgánom činným v trestnom konaní.
2. V prípade podozrenia podľa bodu 1. tohto článku riaditeľka školy oznámi orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately skutočnosti, ktoré ohrozujú obeť, agresora alebo svedkov a tiež opatrenia, ktoré prijala podľa čl. 7 a čl. 8.

Článok 10

Prevenia šikanovania

1. Základným preventívnym opatrením našej školy je princíp:
„Sme škola, kde sa šikanovanie netoleruje v žiadnych podobách!“
2. Úlohou vedenia školy, vychovávateľiek v ŠI, všetkých pedagogických a nepedagogických zamestnancov školy **je vytvoriť pozitívnu klímu**, aby sa predchádzalo týmto prejavom antisociálneho správania žiakov.
3. Prevencia šikanovania sa zabezpečí formou pôsobenia ako súčasťi výchovno-vzdelávacieho procesu vrátane pozitívneho vplyvu osobnosti pedagogického zamestnanca v rámci vyučovania, obsahu a prierezových tém v oblastiach – osobný a sociálny rozvoj, mediálna výchova, multikultúrna výchova, ochrana života a zdravia, výchova k ľudským právam, k občianstvu, boj proti extrémizmu, výchova k manželstvu a rodičovstvu a tiež súťaží, hier, prednášok, diskusií.
4. Riaditeľka školy, výchovný poradca, koordinátor prevencie sociálno-patologických javov a kriminality, triedny učiteľ priebežne informujú zákonných zástupcov, opatrovníkov osôb v osobnej alebo pestúnskej starostlivosti o preventívnych činnostiach.
5. Riaditeľka školy, výchovný poradca, koordinátor prevencie sociálno-patologických javov a kriminality, triedny učiteľ venujú pozornosť **efektívite** činností, pričom **jednorazové činnosti**, kultúrne podujatia, moralizovanie a zastrášovanie **sa nepovažujú za efektívnu stratégiu**. Menované osoby dopredu preveria návrhy aktivít s cieľom predísť nežiaducemu vplyvu neodborných činností a škodlivých vplyvov kultov a extrémistických organizácií.

Článok 11

Záverečné ustanovenia

1. Táto smernica je v súlade s pravidlami správania a konania žiakov vrátane sankcií za ich porušenie zapracovanými v školskom poriadku.
2. Výchovný poradca školy ako aj koordinátor prevencie sociálno-patologických javov a kriminality koordinátor prevencie drogových závislostí a iných sociálno-patologických javov zapracujú ustanovenia tejto smernice do svojich plánov práce a do „*Plánu činnosti školy v oblasti prevencie kriminality a sociálno-patologických javov.*“
3. So smernicou bol oboznámený **študentský parlament** dňa 19. 09. 2023.
4. S touto smernicou sú povinní oboznámiť žiakov školy všetci triedni učitelia a túto skutočnosť zapísať do obsahu v predmete „*triednická hodina*“.
5. S touto smernicou boli oboznámení pedagogickí zamestnanci školy na pedagogickej porade konanej dňa 19 . 09. 2023.
6. S touto smernicou budú oboznámení rodičia na plenárnom zasadnutí Rodičovského združenia na začiatku každého školského roka.
6. Táto smernica bude zverejnená na webovom sídle školy a v informačnej miestnosti.
7. Smernica nadobúda účinnosť dňom 1. septembra 2023, ruší smernicu RŠ č. 04-2018 zo dňa 3. septembra 2018.

**Dohoda medzi Obchodnou akadémiou v Dolnom Kubíne
a žiakmi školy**

Trieda:

Školský rok:

Svojím podpisom potvrdzujeme, že naša trieda netoleruje šikanovanie v priestoroch školy i mimo nej, v žiadnej podobe. Akékoľvek náznaky šikanovania ihneď ohlásime triednemu učiteľovi, riaditeľovi školy, prípadne ktorémukoľvek pedagógovi školy, ktorý je to povinný ohlásiť.

